

Vlaams
Parlement

stuk **2443** (2013-2014) – Nr. 2
ingediend op 6 maart 2014 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met samenwerkingsakkoord van
13 december 2013 tussen de Federale Overheid,
de Gemeenschappen, de Gewesten en de
Gemeenschapscommissies betreffende de uitvoering van
artikel 3, §1 van het verdrag inzake stabiliteit, coördinatie
en bestuur in de Economische en Monetaire Unie

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door mevrouw Griet Smaers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy.

Vaste leden:

de heer Dirk de Kort, mevrouw Griet Smaers, de heren Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;
de heren Felix Strackx, Erik Tack, Christian Verougstraete;
de heren Bart Tommelein, Dirk Van Mechelen;
mevrouw Joke Quintens, de heer Bart Van Malderen;
de heren Piet De Bruyn, Matthias Diependaele;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heren Jan Durnez, Ward Kennes, Johan Sauwens, Peter Van Rompuy;
de heren Chris Janssens, Joris Van Hauthem, Wim Wienen;
de heren Marino Keulen, Sas van Rouveroi;
de heer Patrick Janssens, mevrouw Güler Turan;
de heren Marc Hendrickx, Jan Peumans;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

2443 (2013-2014) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Toelichting van de minister	4
2. Bespreking	5
3. Stemming	7
Gebruikte afkortingen	8

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting besprak dit ontwerp van decreet op haar vergadering van 25 februari 2014.

1. Toelichting van de minister

Minister *Philippe Muyters* zegt dat het verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie, op 2 maart 2012 door België ondertekend werd. Het Vlaamse Parlement heeft het instemmingsdecreet goedgekeurd; het werd door de Vlaamse Regering bekrachtigd en afgekondigd op 21 december 2012. Het samenwerkingsakkoord is de omzetting in nationaal recht van de bepalingen uit artikel 3 van dit verdrag, dat stelt dat de begrotingssituatie van de algemene overheid van elke verdragsluitende partij in evenwicht moet zijn of een overschot moet vertonen.

Voorliggend samenwerkingsakkoord voert ook de Europese aanbeveling uit voor een expliciete coördinatieregeling tussen de verschillende Belgische overheden, om ervoor te zorgen dat de budgettaire doelstellingen binnen een middellangetermijnplanningsperspectief op het federale en de subfederale niveaus bindend zijn.

Het samenwerkingsakkoord bevat ook enkele bepalingen over de controle door de Hoge Raad van Financiën op de naleving van de doelstellingen door de Afdeling Financieringsbehoeften. De HRF zal voortaan ook een advies uitbrengen over de omvang van de correctiemaatregelen in het geval een significante afwijking van de overeengekomen doelstellingen wordt vastgesteld. Deze correctiemaatregelen moeten binnen een termijn van 18 maanden een einde maken aan de afwijking, tenzij de HRF een langere termijn toestaat.

In het geval de Europese Raad een financiële sanctie oplegt aan België wegens het niet nakomen van de aangegane begrotingsverbintenissen, zal deze boete verdeeld worden tussen de ondertekenende partijen in verhouding tot de door de HRF vastgestelde afwijkingen. In lijn met deze belangrijke rol is met de federale overheid en de andere gewesten en gemeenschappen een akkoord bereikt over een meer evenwichtige samenstelling van de afdeling Financieringsbehoeften van de HRF. Volgens dat akkoord zullen de deelstaten hun zeg hebben in de aanstelling van de voorzitter van de afdeling Financieringsbehoeften, maar ook vertegenwoordigers afvaardigen in het secretariaat van de HRF, dat instaat voor de voorbereiding van de rapporten van de afdeling Financieringsbehoeften. Ten derde kunnen de deelstaten een expert inzake lokale financiën afvaardigen naar de HRF.

In het samenwerkingsakkoord is ook een evenwicht gevonden tussen de begrotingsnormering en de verantwoordelijkheden voor de lokale overheden. Enerzijds wordt in artikel 2, §4, de investeringscyclus, die de uitgaven van de lokale overheden kenmerkt, uitdrukkelijk erkend als een element waarmee de HRF dient rekening te houden bij zijn advies over de begrotingsdoelstellingen. Anderzijds verbinden zowel de gewesten als de federale overheid er zich toe om in de uitoefening van hun bevoegdheden en/of voogdij, alle maatregelen te nemen die nodig zijn opdat de lokale overheden de begrotingsdoelstellingen zouden naleven. Het samenwerkingsakkoord stelt dus een gedeelde verantwoordelijkheid in van de federale overheid en de gewesten ten aanzien van de lokale overheden, zonder daarbij de eigen verantwoordelijkheid van de lokale overheden zelf te miskennen.

Die gedeelde verantwoordelijkheid manifesteert zich ook ex post. Artikel 4, §1, legt immers op dat bij afwijkingen in het resultaat van de lokale overheden, de HRF zich dient uit te spreken over het aandeel voortvloeiend uit de nieuwe impact van federale maatregelen in deze afwijking. De minister geeft maatregelen aangaande de brandweer, de politiezones, de OCMW's en de pensioenen als voorbeeld.

Het voorliggende samenwerkingsakkoord garandeert ook een grotere betrokkenheid van de deelstaten bij het bepalen van de begrotingsdoelstelling van de gezamenlijke overheid en de verdeling van deze doelstelling in nominale en structurele termen over de verschillende geledingen, doordat een goedkeuring in het Overlegcomité (artikel 2, §4) nodig is. Ook op dit punt komt het samenwerkingsakkoord dus tegemoet aan een belangrijke zorg van de deelstaten.

2. Bespreking

De heer *Dirk Van Mechelen* acht dit ontwerp een belangrijke mijlpaal in het samenwerkingsfederalisme. Zijn fractie zal het dan ook enthousiast goedkeuren, ook al omdat het een eersteklasbegravenis is van de Maddensdoctrine. Eindelijk wordt er werk gemaakt van een structurele begroting in overschot. Structurele begrotingsnormen dus, maar wat met de Vlaamse begrotingsnorm die de minister al vijf jaar in zijn beleidsbrieven aankondigt en waar de SERV al meermaals voor pleitte? Voorts informeert het lid of de meerjarenraming beantwoordt aan het samenwerkingsakkoord. Door de zesde staatshervorming moet Vlaanderen immers in 2015 en 2016 telkens ongeveer 750 miljoen euro besparen, terwijl de meerjarenraming het tekort in 2016 nu al op 1 miljard euro raamt. Voorts heeft de heer Van Mechelen weet van een nakende beslissing van Eurostat over de rapportering van België en zijn entiteiten over de kwalificatie van de pps-constructies, iets wat een grote impact kan hebben. De heer Van Mechelen waarschuwt daar al vier jaar voor. Hij neemt aan dat de minister van Financiën daar meer over weet en vraagt naar de gevolgen ervan voor het samenwerkingsakkoord.

De heer *Eric Van Rompuy* heeft dat laatste ook gelezen in de *De Tijd*. Eurostat stelt ‘vragen’ over constructies als LRM en PMV. Zowel hij als de heer Van Mechelen hebben daar een vraag om uitleg over gesteld die nog moet worden behandeld in de commissie.

Ook de fractie van mevrouw *Griet Smaers* steunt het ontwerp. Ze vraagt wel hoe de Vlaamse overheid ervoor zal zorgen dat de lokale overheden hun begrotingsdoelstellingen halen, zoals ze in artikel 3 belooft.

De heer *Matthias Diependaele* vindt het, ook gezien de lijdensweg om het te verwezenlijken, jammer dat de heer Van Mechelen met dit ontwerp het samenwerkingsfederalisme als een definitieve verworvenheid ziet. Hij wijst ook op de ironie dat de fractie van de heer Van Mechelen wel het samenwerkingsfederalisme bepleit, maar dat het uiteindelijk verwezenlijkt wordt door deze Vlaamse Regering en minister Muylers. De hete adem van de EU is ervoor nodig geweest, desalniettemin steunt de fractie van de spreker het samenwerkingsakkoord, voornamelijk omdat het volledig strookt met het beleid van de Vlaamse Regering. De deelstaten zullen opdraaien voor hun eigen tekorten. Zoals zijn fractie al langer vraagt, wordt de samenstelling van de HRF aangepast aan de federale realiteit. Ook de duidelijke afspraken over de gemeenten zijn positief. Iedereen weet dat de federale overheid voor een groot deel van de kostenstijgingen daar verantwoordelijk is. Dat het studiewerk op een neutrale en objectieve manier gebeurt, ondersteunt de spreker volledig, maar uiteindelijk heeft het Overlegcomité, een politiek orgaan, het laatste woord.

De heer *Dirk Van Mechelen* heeft de voorbije jaren steeds gehoord dat de federale overheid en de entiteiten geen akkoord vonden over het begrotingstraject. Het verheugt hem gewoon dat met het samenwerkingsakkoord wel resultaten in die zin geboekt worden.

De heer *Matthias Diependaele* is het ermee eens dat dat een goede zaak is, maar benadrukt dat het samenwerkingsakkoord het standpunt van de Vlaamse Regering weerspiegelt. Het zijn de federale collega's die het licht gezien hebben.

Minister *Philippe Muyters* vult aan dat het akkoord geen afspraken over trajecten of doelstellingen maar over een werkwijze inhoudt. Als de Federale Regering saneringen doorschuift naar Vlaanderen, betekent dat vooralsnog niets voor het samenwerkingsakkoord omdat er geen doelstellingen in bepaald zijn. Ook een herkwalificatie van de pps heeft dus geen gevolgen voor het akkoord.

De heer *Felix Strackx* zegt het feest te bederven omdat hij vreest voor twee belangrijke gevolgen. Vooreerst de gevolgen op binnenlands en communautair vlak, af te leiden uit de verdeling van de begrotingsdoelstellingen in de memorie van toelichting. Omdat er geen hiërarchie tussen de overheidsniveaus bestaat, kan het ene niveau geen doelstellingen opleggen aan de andere. Doordat nu de HRF de verdeling van de begrotingsdoelstellingen adviseert, zullen de gemeenschappen en gewesten gedeeltelijk ondergeschikt worden aan het federale niveau, ook al moet het advies nog in het Overlegcomité goedgekeurd worden. Zo krijgt de federale staat via een Europees verdrag de mogelijkheid om begrotingsinspanningen op te leggen aan de andere niveaus. Dat ondermijnt de autonomie van de deelstaten. Zijn fractie vreest, België kennende, dat de federale overheid zelf niet zal saneren maar haar tekorten door Vlaanderen zal laten betalen.

De heer Strackx vreest dat het Europese verdrag waarvan het samenwerkingsakkoord een gevolg is, één van de kleine radartjes is in het megalomane project dat moet leiden tot een Europese superstaat. Zijn fractie heeft zich als enige tegen het Europese stabiliteitsmechanisme verzet, dat van Europa een transferunie naar Belgisch model maakt waarin zuinige lidstaten opdraaien voor verspillende en inefficiënte lidstaten, kortom een financiële noord-zuidtransferunie. De Vlaamse belastingbetaler zal daardoor een supranationaal georganiseerde miljardendiefstal moeten ondergaan.

Bovendien berooft het stabiliteitsmechanisme lidstaten van hun soevereiniteit en zeggenschap over hun eigen beleid. Het Europese stabiliteitsmechanisme, niet zonder reden ‘noodfonds’ genoemd, impliceert dat Europa permanent in nood is. Dat is logisch aangezien men dogmatisch aan de euro vasthoudt. Het degradeert een eventueel onafhankelijk Vlaanderen al bij voorbaat tot een provincie van de grote Europese superstaat in wording.

Een grootschalig onderzoek door Pew Research Center in 2013 toont aan dat er in Europa geen democratische meerderheid meer is voor een verdere overdracht van bevoegdheden naar de Europese Unie. De werking van het Europese stabiliteitsmechanisme hangt onder meer af van dit verdrag. De fractie van de heer Strackx denkt er dus niet over het samenwerkingsakkoord goed te keuren.

Minister *Philippe Muyters* is voorstander van structurele begrotingsnormen. Dat is moeilijk als er een zo ingrijpende operatie als de zesde staatshervorming op til is. Bij een nulgroei en lage inflatie laat een structurele norm doorgaans een tekort toe, Vlaanderen heeft het nu onder dezelfde omstandigheden beter gedaan.

Noch de meerjarenraming, noch de eventuele doorschuiving van de tekorten naar Vlaanderen, hebben een effect op het samenwerkingsakkoord, want dat regelt niet de doelstellingen, enkel de mechanismen. Ook bij een herkwalificatie kunnen de entiteiten vragen bepaalde elementen wel of niet op te nemen bij het bepalen van de doelstellingen. Dankzij het akkoord kan Vlaanderen wel deel uitmaken van het secretariaat van de HRF. De raad, met leden afgevaardigd door Vlaanderen, geeft daarenboven advies bij consensus. Uiteindelijk beslist dan nog het Overlegcomité over de doelstellingen. Als de doelstellingen vastliggen, legt het Overlegcomité ook op hoe de doelstellingen opgevolgd moeten worden, bekijkt het waar er tekorten zijn, welke herstelmaatregelen nodig zijn en hoe de boete

verdeeld wordt. Kortom, het akkoord legt helemaal geen gezamenlijke doelstellingen op, noch kan het federale niveau de entiteiten wat dan ook erdoor opdringen.

Dat de HRF bij zijn advies over de lokale financiën rekening moet houden met de investeringscyclus, is een belangrijke verwezenlijking. De deelstaten mogen daarenboven iemand met expertise over de lokale financiën in de raad opnemen. Dit akkoord geeft dus geen bijkomende garanties over de lokale begrotingen. De minister van Binnenlands Bestuur kan nog steeds ingrijpen als de lokale begrotingen niet in orde zijn.

De fractie van de heer *Dirk Van Mechelen* heeft weinig last van eurofobie, integendeel de liberalen waren vanaf de oprichting van de EGKS de versterking van de EU genegen om bepaalde gewapende conflicten, waar de fractie van de heer Strackx misschien wel voorstander van is, te voorkomen. Met succes! Hij hoopt dat ook Oekraïne de weg naar Europa vindt. De minister kan dan wel doen dat het ontwerp een lege doos is, maar volgens hem is de tijd van ‘free lunch’ voorbij. Het debat over Eurostat zal hij met des te meer enthousiasme in maart 2014 aanvatten.

Minister *Philippe Muyters* ontkent dat hij het akkoord een lege doos vindt. Het bepaalt immers hoe doelstellingen vastgelegd worden, wat de rol van de deelstaten is, en hoe het gecontroleerd worden. Een free lunch is het laatste waar Vlaanderen, met al zijn begrotingen in evenwicht op kan worden aangesproken.

De heer *Dirk Van Mechelen* herbekijkt dat nadat Eurostat oordeelde. Het samenwerkingsakkoord zal alle entiteiten verplichten gezamenlijke doelstellingen te bereiken wat de minister vier jaar lang geweigerd heeft. De Maddensdoctrine wordt doorprikt en daar is hij zeer tevreden over.

3. Stemming

Het ontwerp van decreet wordt ongewijzigd aangenomen met 10 stemmen voor en 2 stemmen tegen.

Eric VAN ROMPUY,
voorzitter

Griet SMAERS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EGKS	Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal
EU	Europese Unie
Eurostat	statistical office of the European Union
HRF	Hoge Raad van Financiën
LRM	Limburgse Reconversiemaatschappij
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
pps	publiek-private samenwerking
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen